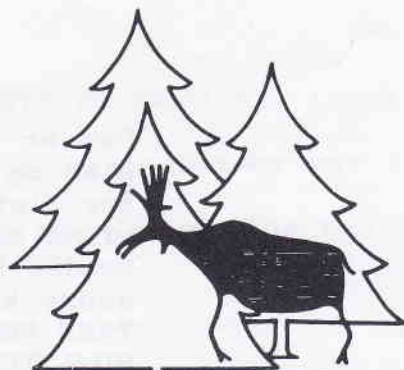

SKOGER HISTORIELAG

Slåttvintermytt

Slåttelag «Engane» under Store Solum.

LEDERSKIFTE I SKOGER HISTORIELAG

Nils Otto Larsen

På Historielagets årsmøte 29.4.1991 stod laget ved et veiskille, både når det gjaldt ledelse i arbeid og administrasjon. Tanken på denne forandring er modnet over en del tid. Forslag om å danne en stiftelse er vel gjennomtenkt og godt utarbeidet. Det driftige grubeutvalget nå stiftelsen:

"STIFTELSEN KONNERUDVERKET"

Som nevnt kom ikke dette uventet, både fordi en ville lage et naturlig skille mellom grubeutvalgets arbeid og de øvrige aktiviteter innen laget. Men aller helst fordi vi visste at Nils Otto trengte avlastning fra sitt formannsverv, samtidig som han gjerne ville vie sin spesielle interesse større tid og oppmerksomhet: nemlig Konnerudgrubene og dets interessante historie.

Som Hans Halden så tydelig og riktig uttrykte det: Nils Otto's innsats kan best komme til uttrykk i dette ene, betydningsfulle ordet: "TAKK".

Det er takket være hans store glød og uegennyttige innsats for Historielaget som gjør at vi nå kan bygge videre på arbeidet med Stiftelsen og i de andre komiteer og utvalg. TAKK FOR INNSATSEN I 10 ÅR, NILS OTTO !

ARy

VELKOMMEN TIL NY FORMANN

ARILD SØNSTRØD's karriere i vårt historielag er kort. Men vi som er så heldige å kjenne ham, vet at han har stor erfaring i andre fora.

Når han går inn for en sak, gjør han det med en entusiasme og glød som en skal lete lenge etter. I tillegg har han en meget god støtte i sin ivrige og kunstneriske kone. Derfor har vi tro på at ungt blod og pågangsmot vil komme vårt lag til gode i kommende år.

Lykke til !

ARy

ARSMØTE 28.04.91 KL. 18.00 PÅ SKOGVANG.

Formann ledet møte. 55 medlemmer var tilstede.

Før en begynte på sakslisten, ble MARKUS JOHNSRUD minnet med et halvt minutt stillhet.

1. ARSMØTE. Ingen bemerkninger til innkallingen.
2. VALG av to personer til å undertegne protokollen: Aslaug Rypaas og Nora Unelsrød ble valgt.
3. ARSBERETNINGER. Bemerkninger til beretningen:
Om Historielagsnytt: Hans Halden foreslo at Historielagsnytt kunne deles ut til flere enn kun medlemmer.
Ellers ingen kommentarer. Arsberetningene godkjent.
4. REGNSKAP. Ingen kommentarer. Regnskapene godkjent.
5. FASTSETTELSE AV KONTINGENTER FOR 1992. Styrets forslag enstemmig bifalt. Ingen endringer kr.50,- for enkeltmedlemmer og kr.75,- for familier (barn under 18 år automatisk medl.)
6. LAGETS ARBEIDE FOR NESTE PERIODE.
Formannen orienterte kort om Bygdesamlingene. Arbeidet her må prioriteres. Det ønskes mer dugnadshjelp. Boplasskomiteens arbeider er snart avsluttet. Videre orientering kommer i Historielagsnytt. Andre komiteer fortsetter.
Tur til Fossesholm og deltagelse i Vestskogdagen.
Teatergruppas forestilling på Skulkerud blir lørdag 8.6.91.
Jan S. Ekeberg reklamerte for forestillingen. Hans Halden fortalte om utstillingen fra krigens dager på Fossesholm.
Offisiell åpning 25.5.1991.
7. "STIFTELSEN KONNERUDVERKET".
Formannen redegjorde for arbeidet med forslag til vedtekter. Geir Helgen redegjorde kort om stiftelsen. Formannen gjennomgikk forslaget til vedtekter.
Kommentarer: Hans Halden mente forslaget var godt gjennomtenkt og at tiden var moden for å danne en stiftelse.
Vedtektene godkjent og "Stiftelsen Konnerudverket" er opprettet.
Formannen opplyste at Drammen kommune har oppnevnt disse medlemmer:
Berit Haveråen vararepr. Øystein Johansen
Bjørn Helgerud " Anne Bjørnsgård

Grunneiere: Toll Tolum vararepr. Hans Tolum.

KONNERUDVERKETS VENNER:
Nils Otto Larsen vararepr. Richard Kjæreng
Kristian Øynes " Hans N. Hansen

Fra SKOGER HISTORIELAG:

Det nye styret oppnevner disse.

Formannen gjennomgikk så gavebrevet fra SKOGER HISTORIELAG til STIFTELSEN KONNERUDVERKET.

Odd Marheim kommenterte til slutt at han håpet arbeidet i gruvene ville fortsette som tidligere med folk fra gruveutvalget.

VEDTEKTER FOR SKOGER HISTORIELAG.

Endring i vedtektene måtte komme på grunn av opprettelsen av Stiftelsen Konnerudverket. Formannen gjennomgikk forslaget. Vedtektene godkjent.

INNKOMNE FORSLAG. Ingen forslag innkommet.

OPPNEVNELSE AV KOMITEER.

KOMITE FOR DRIFT AV SKOGER BYGDESAMLINGER:

Borge, Jørgen
Steen, Hans
Unelsrød, Nora
Brekke, Jens H.
Hindhamar, Harald
Eriksen, Bjørn

KOMITE FOR AVFOTOGRAFERING AV GAMLE BILDER:

Furuvold, Helge
Møller Nilsen, Anne-Lise
Tandberg, Aase
Tollum, Toll
Havaska, Heidi Rustand

KOMITE FOR REGISTRERING AV STIER OG VEIER:

Halden, Hans
Furuvold, Helge
Halden, Kristoffer
Skjeldrum, Hans
Prøis, Ole Karl
Brekke, Jens H.

KOMITE FOR SKOGER GAMLE KIRKE.

Hindhamar, Harald
Mehlen, Juel
Barre, Berit

TEATERGRUPPEN.

Ekeberg, Jan Sundby
Halden, Goro
Johansen, Karin
Rypaas, Aslaug,
Stenseth, Helge,
Boamn, Gerd Nina
Sollie, Edith
Ringstad, Kåre

ARRANGEMENTSKOMITE.

Blir oppnevnt av det nye styret.

REDAKSJONSKOMITE - HISTORIELAGSNYTT:

Møller Nilsen, Anne-Lise
Brekke, Jens H.
Marheim, Odd
Rypaas, Aslaug
Gulbrandsen, Astri Gudal

GOTISK GRUPPE:

Helgen, Geir
Tandberg, Aase
Tollum, Toll
Wessel-Berg, Jens
Gulbrandsen, Jan Henrik
Gulbrandsen, Astri Gudal
Persen, Inga Lill
Unelsrød, Nora
Johansen, Dordi
Møller Nilsen, Anne-Lise
Borge, Jørgen
Aanes, Gunvor
Briskodden, Åse
Lagerquist, Karin

ARKIVGRUPPE:

Helgen, Geir
Tandberg, Aase
Unelsrød, Nora

NAVNEKOMITE:

Halden, Hans
Halden, Kristoffer
Prøis, Ole Karl

11. VALG. Odd Marheim ledet valget. Valgkomiteens forslag ble enstemmig fulgt. Valgt ble:

HOVEDSTYRET

Formann	Arild Sønstrød	NY	1992
Styremedlem	Jens H. Brekke	gjenv.	1993
	Jean Loarange	NY	1993
	Berit Barre	ikke på valg	1992
	Harald Hindhamar	" " "	1992
	Bjørn Eriksen	" " "	1992
Varamann	Hans Halden	gjenv.	1992
	Per Runar Thoresen	NY	1992
	Karin Johansen	gjenv.	1992
Revisorer	Margit Halden	gjenv.	1992
	Hans Jørgen Hansen	Steen gjenv.	1992

Varamann	Egil Eskerud	gjenv.	1992
	Svein Kronstrand	"	1992
VALGKOMITE	Nils Otto Larsen	NY	1993
	Berit Valstad	gjenv.	1993
	Nora Unelsrød	ikke på valg	1992
	Odd Marheim	" " "	1992
Varamann	Normann A. Solberg	gjenv.	1992
	Jan S. Ekeberg	"	1992

AVDELINGSSTYRET GRUBEUTVALGET:

Valget gjelder fram til STIFTELSEN KONNERUDVERKET formelt er i orden.

Formann	Nils Otto Larsen	gjenv.	1992
Styremedlem	Rikard Kjæreng	ikke på valg	1992
	Hans N. Hansen	" " "	1992
	Hans Tollum	" " "	1992
	Toll Tollum	gjenv.	1993
	Kristian Øynes	"	1993
	Knut Brænden	"	1993

Varamann	Odd Marheim	ikke på valg	1992
	Erik Bjørløw-Larsen	gjenv.	1993
	Jørgen Halvorsen	"	1993

Etter valget fremhevet Nils Otto Larsen skriftet "Berverksmuseum" av Erik Bjørløw-Larsen i samarbeid med Skoger Historielag, om gruver og skjerp i Konnerudfeltet.

Nils Otto Larsen overrakte en bergmannsstav til Arild Bjørndalen for hans store innsats i gruvene.

Etter kaffepausen ønsket Nils Otto Larsen den nye formannen og styremedlemmene velkommen i styret.

Hans Halden overrakte Nils Otto Larsen en gave for hans store innsats som formann i Skoger Historielag i 10 år. Hans Haveraaen fikk overrakt blomster, idet han nå går ut av styret.

Holger Halkjær viste filmen "Omgangsskolen på Skulkerud". Hans Halden fortalte om arbeidet med å lage skriftet om gamle boplasser, stier og veier. Kvelden ble avsluttet med trekning av mange gevinster. Årsmøtet ble avsluttet kl. 21.30.

Aslaug Rypaas
sign.

Nora Unelsrød
sign.

Hans Haveraaen (sekr.)
sign.

GRUBER OG SKJERP I KONNERUDFELTET.

Siden 1984 har Erik Bjørløw-Larsen på fritiden arbeidet med registrering av gruber og skjerp innenfor det område som i "Norges geologiske undersøkelser" fra 1925 er benevnt Konnerud-feltet. I tillegg er tatt med i registreringen det felt som er beliggende vestenfor, mot Vestfossen. Dette syntes riktig ut fra geologiske forhold, men også for å få tilknytning til distriktets eldste bergverkshistorie. Registreringsområdet tilhører i sin helhet det geologiske felt som benevnes Oslo-feltet.

Registreringen, med etterfølgende behandling av stoffet, har for Bjørløw-Larsen vært krevende og betydningsfull oppgave som har medført stor arbeidsinnsats.

I samarbeide med Skoger Historielag og Norsk Bergverksmuseum, er registreringen nu utgitt i et skrift med tittel

GRUBER OG SKJERP I KONNERUDFELTET

Skriftet har fått nr. 5 i Bergverksmuseets skriftserie. Redaksjon: Fred Steinar Nordrum og Bjørn Ivar Berg. Forøvrig har en rekke personer bidratt ved registreringsarbeidet, ved fremskaffelse av opplysninger eller på annen måte.

Fred Steinar Nordrum ved Norsk Bergverksmuseum, Sølvverket har bistått både i geologi og bergverkshistorie.

Arve Jørgensen i Oppmålingsvesenet i Drammen kommune har nedlagt et verdifullt arbeide ved å legge opplysninger inn på etatens digitale kartverk,

noe som gjorde det mulig å gi registeret den benyttede form med koordinatlister og karthenvisninger.

Skriftet har i tillegg til registerne, kortfattede omtaler av de gamle bergverkene.

Skriftet som koster kr. 150,-, kan kjøpes av: Skoger Historielag, Grubeutvalget. v/Kristian Øynes, Lensmannsstien 10, 3030 Drammen. Telf.: 88 51 35. Dessuten blir skriftet også fremlagt for salg i Drammen kommune, Turistinformasjonskontor i Rådhuset, inngang Kirkegaten.

OM.

Bygdesamlingene på BERGE.

I fjøset på MELLOM BERGE er vi kommet langt med restaureringen av "jordbruksmuseet." Det er bl.a. gjenreist et gammelt kjøkken, men det mangler endel husgeråd fra tiden før 1920.

Medlemmer av Skoger historielag som er i besittelse av diverse husgeråd fra denne tid og er interessert i å gi dette til museet eller låne ut for utstilling er historielaget meget takknemlig.

Ta kontakt med: Jørgen Borge tlf. 88 41 11.

Med hilsen KOMITEEN.

INNVANDRINGEN FRA SOGN

Når jeg skal fortelle litt om mitt fødested Vetlefjorden, dengang vi flyttet derfra, må det bli hvad som er fortalt meg i tiden omkring 1900. Vetlefjorden tilhører Balestrand kommune, med Balholm som sentrum, med kirken, lensmann, banken og all kommunal administrasjon plassert der. Også et stort hotel "Kvikne Hotel" som gjennom tidene har tatt imot, --- og fremdeles tar imot utenlandske gjester i stort antall som kommer i sine turistbåter. Som prestene MEGRUND og TOMTER i sin tid betjente Konnerud og Strømsgodset menigheter, hadde også prestene i Balestrand 2 aneks å betjene, det var Vangnes og Fjørland. Fra Balholm til Vetlefjorden er det ca. 1 mil. På denne strekning ligger disse små grendene, Farnes, Dale og Sveren ned til fjorden, og vi er snart framme ved brygga.

Vetlefjorden er en forholdsvis langstrakt bygd med mye flat og god jord. Jeg har fått opplyst at det er 28 gårdsbruk. 5-6 av gårdene er mellom 130 og 160 mål. noen bortimot 100 mål, men de aller fleste er små. Dertil er det endel hus med liten jordlapp. Ingen industri. Barneflokkene var store og ofte 9-10 i kullet. I fjorden var det mye fisk og det var et meget godt spisskammers. Jeg har fått opplyst at i 1900 bodde det ca. 280 sjeler med stort og smått. I dag bor det ca. 150. Dengang måtte ordspråket passe: - "gudsfrykt med nøisomhet" en stor vinning. Mor kom fra en gård i Balholm, barneflokket var på 9 søstre og 2 brødre. Mor blev i ung alder gift med ANDERS MELAND. Etter nogen års ekteskap døde han våren 1890 av lungebetendelse, -- som det dengang ikke var legemidler for. Mor sat igjen med 3 barn. Livet måtte jo gå videre. Far

overtok gården etter sin avdøde bror. Han giftet seg med enka etter broren og fikk 3 barn i medgift, og barneflokket økte til 6. Gården gav full levevei, bevares, men jeg tror mine foreldre tenkte som så. Skal vi sende barna til Amerika, eller skal vi flytte til Østlandet og få tak i en gård der; for etter som barna blev voksne var det lettere å finne seg et yrke der. Jeg vil nevne at 4 av barna til oldenfar sa farvel til Vetlefjorden i 1848, 3 av fars brødre reiste i 1878. Disse skrev hjem og fortalte om forholdene. Dette fristet nok søsteren og hendes mann, som hadde en liten gård -- med 6 sønner i oppvekst. De solgte gården og reiste til U.S.A. i 1885, og det gikk bra fremover i det nye landet. -- I alle hjem var det store barneflokker dengang, og hvor skulde de finne arbeid eller utkomme. Dette gjaldt vel særlig Vestlandet og dalbygder, men også i stor grad Østlandet.

Bare her i Skoger var det utvandret 36 i min tid. - I 1900 bestemte mine foreldre seg for at selge gården. Brevene hadde da gått frem og tilbake mellom NILS RØED på FLÅTEN. Både han og kone var fra samme bygd og hadde kjøpt Flåten i 1890. Mor og far kunde ta ind der om de kom dit.

Skulle de reise øst på, var det å få plassert de 6 barna sine. Disse tok min mors familie seg av. Så forestod en lang reise. Fra brygga i Vetlefjorden gikk en liten rutebåt som betjente noen bygder, og med den tok mine foreldre med seg hest og fjøskjærre, og gikk i land i LÅRDAL. Herfra overtok hesten. De kjørte opp Lærdal mot fjellet, en lang og øde strekning før de nådde HEMSEDAL. Jeg skulde tro det er en strekning på ca. 11-12 mil. Kjørte så videre nedover HALLINGDAL, men satte igjen hesten på en

gård ved GULSVIK. Det gik båt på KRØDERFJORDEN. Sidebanen til Krøderen var ferdig så de tok toget. Skiftet tog i VIKERSUND, og kom til DRAMMEN -- og SKOGER, og kunde endelig hilse på RØED og kone efter en lang strevsom reise.

Så var det og se sig om etter en gård. Det var flere tilsalgs i Skoger, Sande, Botne og Våle, som rådgiver var Røed med og så på flere, men de bestemte sig nokså fort for GUNDESØ. Kontrakt blev skrevet nokså omstendelig efter nutiden, men det kom vel delvis av at selgeren skulde ha ansvar for dyr og alt til kommende vår. Kontrakten blev skrevet 25/8-1900. Som vitner underskrev Nils Røed og lærer Jordhøi, Flåten skole.

-- Denne kontrakten har jeg. Så var gårdkjøpet avgjort og nu gikk den lange veien hjem igjen. Kjøreturen sluttet som den begynte i Lærdal.

Jeg tror mine foreldre var fornøide ved å kunne stige av kjærra, - og sikkert hesten også, som ble kvitt sælan og kjærra, den hadde dratt på de elendige veiene.

Men jeg da ? Jeg var jo påemna vinteren forut; skaking og risting, - men - men det holt. Så det sidste stykke med rutebåten fra Lærdal til Vettefjorden og de var hjemme igjen.

Utpå høsten kom jeg til verden og flokken vokste til 7 barn. Utpå vinteren var det da å begynne og pakke. Møbler - og alt skulde jo med. Jeg har spurt om de reiste med rutebåten til Bergen, en strekning på ca. 30 mil. Nei, sier folk derborte som jeg har spurt. Det var mye løvskog i bygdene, -- og hugst av favneved som blev levert på jekter, og fraktet til Bergen. Trafikken med jekter var svært livlig dengang og en må tro at det var en jekt som mine foreldre leide, og kom til brygga i Vettefjorden og fik ombord møbler og alt, -- og 7 barn tilsist. Omsider kom de til

BERGEN, hvor det blev omlastning til båt som gikk kysten til LARVIK og omlastning til tog til SKOGER st., -- så var det med hester for å få flyttegodset -- og 7 unger til gårds. Den mindste tassen jeg var jo bare 4 mndr. Bergensbanen kom ikke før i 1909. Det var nok av frisk luft i Skoger også, for barneflokken økte fort til 9. Årene gik. Far fik en snikende sykdom og døde i 1920, 56 år, og mor i 1949, 83 år gammel. Alle mine søskende er døde. Det var bare båtende som var fremkomstmiddel inntil 1938, men dette året kom endelig god vei til Balestrand. I 1954 kom ny vei gjennom Søn fjord til Vettefjorden, den såkalte Gaularveien. Folk kan nu kjøre denne veien over til Østlandet, - eller også den andre veien mot Balestrand. Der er ferge-stedet "Hella" en kort stule med denne. Biler så gjennom noen bygder og så mot Østlandet. Ja det er nu !

Jeg må beundre mine foreldre, som begge var i tredveårene, for deres mot som tok ut på disse lange reiser med datidens befordrings midler. Ingen kan vel tenke sig tilbake til år 1900.

Så vil jeg skrive litt om den svarte hoppa og en 2 års fole, som far holt igjen ved salg av gården. En kar derborte hadde påtatt sig å levere hestene i SKOGER i 1901, og det gik da bra. Nu hadde Svarta været tur retur Gulsvik året før, men nu skulde hun få enda lenger tur på sine ben med SKOGER som mål. Årene gik, Gudbrand -- en eldre kar som bodde i Mehlen var fast ansat hos prost Megrund. Han var skyskar, arbeidet i haven m.m. Det var jo ingen biler dengang. Prosten hadde 3 menigheter å betjene, langt til Konnerud, men enda lenger til Strømsgodset med hest for å betjene sine mednigheter i sorg og glede. Hesten var blitt gammel

og han måtte kjøpe ny. En dag i 1914 kom Gudbrand og vilde kjøpe Svarta, som han visste var stø og sikker. Det blev handel.

Prost Megrund sluttet i embedet i 1918, og i Svartas sidste 3 år var å trekke trilla eller bredsleden med Gudbrand på kuskesetet og prosten i embeds medfør. Prosten kjørte aldri selv.

Nedskrevet av:

Ingvald Meland til Skoger Historielag i 1987.
almn.

Følgende familier kom fra SOGN til SKOGER hovedsogn:

HANS LOVEN
DYRDAL
RØED
RYUM
GRINDE
HENJUM
HYLLSETH
FEDJE
TJUGUM
GRINDE

NAGLØREN
KOLDINGSNES
GRØTEIG
MELAND
KURSLI
BERGKVAM
BEHEIM
FLOM
HUSUM

19 familier tilsammen.

Nedskrevet av:

Ingvald Meland i 1987.
almn.

FRA SKOGER TIL U.S.A.
OG CANADA REISTE
fra og med år.1911
disse:

JUEL	1 stk.
BASTIANSEN	5 "
RYUM	2 "
HENJUM	1 "
MYHRE	1 "
HOLT	1 "
A. VIK	6 "
FEDJE	3 "

GUNNAR SAND	1 stk.
ERIK KNUTSEN	1 "
FLOM	2 "
RØINE	5 "
MARTIN HAVERAEN	1 "
HANS HAVERAEN	1 "
ØIVING OG ANNA	
NAGLØREN	2 "
A. TJUGUM	1 "
GUSTAV HOLT	1 "
HENRY ANDERSEN	1 "
PER KALMO	1 "

Nedskrevet av:

Ingvald Meland i 1987
til Skoger Historielag.
almn.

Takk for det tilsendte historielagsnytt !

Når jeg leste artikkelen om Skoger Sparebank kom jeg til å minnes inngangstrappa. Den var av hoggen stein og ikke noe spesiell, men ved siden av døren sto et skilt med følgende tekst:
"Å SITTE PÅ TRAPPEN ER FORBUTT".

Det ble håndhevet sterkt, for kom politiet gående forbi så ble de tilsnakket og bedt om å gå. Det var jo helst "gutta i gata" som satte seg der - det var jo nær "polet".

Tuft, Skoger 12.12.1990
hilsen Nils Sunne.

SKOGER HISTORIELAGS

FOTOKOMITE arbeider med å ta vare på og registrere fotografier fra tidligere Skoger kommunes område. Det er dels bilder vi har fått låne, dels bilder vi har fått som gave. Billedene klebes på kort, med flest mulig opplysninger notert om tid, sted, person-navn og fotograf. Dessuten føres de inn i en protokoll. Det er mange som har lånt oss bilder, men jeg vil gjerne spesielt nevne Astri Gugal Gulbrandsen på Gulskogen. Hun og hennes mann Sigurd Gulbrandsen hadde et stort antall interessante bilder, og de gjorde et omfattende arbeide med å fremskaffe og skrive ned fyldige opplysninger om hvert bilde. Fra Martin Bjercknes på Stormoen har vi som gave fått noen hundre negativer på glassplater. En stor del av dem er kopiert og registrert. Ifjor fikk vi i Drammen kommune låne negativer til en samling flyfotografier i sort/hvitt, som er tatt av Widerøes Flyveselskap. Disse er kopiert og registrert. Og ved årsskiftet 1990/91 har vi fått låne - også i kommunen - flybilder i farver. Disse har vi fått kopier av, og vi er i full gang med å registrere dem. De opplysningene som står på billedene, er temmelig sparsomme. Men heldigvis er spesielt Helge Furuvoild og Toll Tollum lokalkjente og kan gi tilleggsopplysninger om de fleste av billedene. Fotokomiteen med omtrent sin nåværende sammensetning har vært i virksomhet siden høsten 1985. Inntil utgangen av 1990 har den hatt 80 møter. Komiteen består nå av (i alfabetisk rekkefølge) Helge Furuvoild, Heidi Rustand Havaska, Anne-Lise Møller Nilsen, Aase Tandberg, Toll Tollum. Heidi Havaska er kommet inn i stedet for Reidar Halden, som etter ett års tid

ikke kunne finne tid til å være med mer. Vi er så heldige at Anne-Lise Møller Nilsen kan og vil ha alle møter hos seg, og at hun kan finne plass til alt vårt materiell. Når det gjelder bilder i sort/hvitt, har fotografen Tor Torgersen vært vår alltid like villige gode hjelper. Han har avfotografert og kopiert de fleste av de innlånte bildene, og har også laget diapositiver av en stor del av dem. Det er også han som har kopiert sort/hvitt flybildene, men farvebilder har han ikke utstyr til, så da måtte vi ordne oss på en annen måte. Møter har vi hver annen uke - og arbeidet går med liv og lyst.

Aase Tandberg

Fotokomiteén i arbeide.

VEDKOMFYREN

En vedkomfyr var midtpunktet i de gamle dagers kjøkken. Denne var som regel en stor "rugg" som tok mye plass. Det var vanlig at den hadde tre kokesteder med ringer og lokk til å ta opp, derved kunne en sette gryta (grytene) nedi og få god kontakt med varmen. Når en skulle steke vafler måtte en ta opp så mange ringer at vaffeljernet passet nedi og kunne svinges rundt.

Noen hadde også komfyr med vannbeholder bakerst på ovnsplata. Det var en avlang gryte som en måtte fylle med kaldt vann og øse opp igjen når en hadde behov for varmt vann. Noen komfyrer fikk senere en kran foran slik at en kunne tappe ut det varme vannet.

Under komfyren, som vanligvis var kattas plass, ble det ofte lagt rå ved til tørk og jeg hørte ikke at det ble brann av det. For å ha god "oppnæringsved", til å fyre opp med om morgenen, ble det gjerne lagt småved og fliser i stekeovnen om kvelden.

Stekeovnen ja - det var ikke alle som var like gode og stekte jevnt, en måtte ha god kjennskap til ovnen sin. Det var ikke noe termometer til å vise hvor varm den var og det ble sikkert noen mislykte brød til en ble kjent med stekeovnen.

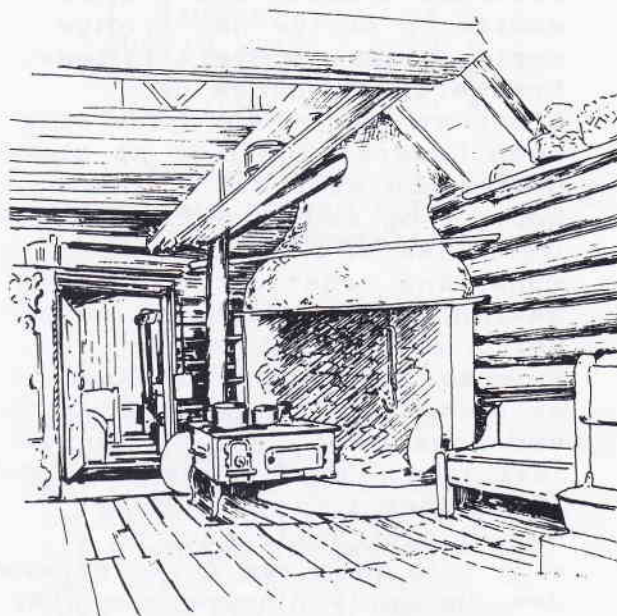
I forkant av ovnen var det alltid en fin beskyttelsesstang av messing. Den ble holdt blank og fin og det var gjerne skikken at når gulvet var vasket på lørdag formiddag ble stangen pusset med "blu star" messingpuss. På denne stangen hang det alltid en ovnskrok til å ta opp ringene med.

Om vinteren var komfyren god til å varme opp kjøkkenet og også naborommet (kammerset som det gjerne ble kalt), men om sommeren ble det ofte for varmt så dører og vindu måtte stå oppe.

Her i distriktet var det mest ovner som var fabrikkert hos Mustad, Eidsfoss verk og selvfølgelig Drammens Jernstøberi.

En historie fra gamle dager: En kone sto og pratet med en annen om komfyren hun nylig hadde fått, hvor god den var, da hun sa: "Han Mustad må ha mange sønner". "Hvordan kan du si det", sa den andre. "Jo, på komfyren min står det O.Mustad og sønn nummer seks og tredve".

Nils Sunne.

Tegning: Geir Helgen

Interiør fra Hemsedal
Bygdemuseum.

DEN GANG MOR VAR UNG.....

Nesten ingen ting er så mor-somt som å sitte og bla i gamle papirer, gulnede dagbok-blader eller glemt notater fra den grønneste barndom. Ikke behøver det å være så gammelt heller, før det lokker fram i lyset halvglemte, kjære opplevelser fra ens tidligste ungdom, med de mest romantiske drømmer.

Jeg kom over en slik epistel den dag.

Da rant det med i hu et navn fra min tidlige ungdomstid, mitt aller første møte med det vi i dag vil kalle "popmusikk". Det som den gangen, het schlag-ere. Vi kunne ikke så mange av dem, men de jeg lærte, sviver ennå rundt i hukommelsen den dag i dag. Og musikeren bak dem, jo, det var "Eggumen", som vi kalte ham. Jeg tror aldri jeg noensinne hørte fornavnet hans. Men han var en flink baker. Og eide noe så fenomenalt som et trekkspill.

Om han var like fenomenal til å spille, er ikke jeg den rette til å bedømme. Men det gikk i alle fall flott an å danse etter musikken hans. En dag for ikke lenge siden, hørte jeg en av våre dagers popidoler, Jan Eggum, fortelle om sin mor og far. Da først gikk det opp for meg at faren jo måtte være vår legendariske "Eggumen". Jeg glemmer ham aldri, særlig når han på ungdomslagets tilstelninger, både inne og ute i det fri, time etter time trampa takten med sine nyhvitta tennissko, så zinkhvittføyka sto som ei sky rundt'n. Alle brukte hvite tennissko den gang, som vi hvitta med zinkhvitt og vann hver gang vi skulle bort.

I min ungdom var Ungdomslagets medlemskort et lykkens bevis. Det ga oss nemlig adgang til å være med på julefester, nyttårs-

og påskeball og mange andre begivenheter med dans. Og var vi så heldige, at vi kjente noen gutter med bil, så vanket til og med invitasjon til nabobygdas tilsvarende festligheter.

Og antrekket var særs nøye, i alle fall for oss jenter. Til jul og påske måtte det være lange kjoler. For oss nykonfirmerte ble redningen å farge konfirmasjonsskjolen, selv om farginga ikke alltid falt heldig ut. Til litt mindre høytidelige festligheter holdt det med et oppatsydd skjørt og en ny bluse. Og spennende var det, når Skogermusikken eller B.M.K.L. spilte opp til polonese, og gutta strena over golv for å engasjere jentene. Og der satt vi da, laina opp langs etter veggen, riktig festlige med tjuvlånt pudder, forventningsfulle smil og store forhåpninger.

Naturligvis hadde vi våre favoritter blant gutta. Men stort sett var vi fornøyde bare vi fikk danse. Det var ikke alle som fikk det. Vi grudde litt for'n Petter, for han var så vanskelig å følge, han tok innmari lange steg når'n dansa. Og ikke hadde han noen utpreget rytmesans heller, tror jeg, for han brukte de samme stega, enten det var vals eller tango. Men moro hadde vi det.

Hjemveien føltes ikke det minste lang, enda den kunne være nesten halve mila, når vi labba hjem-over i flokk og følge med latter og leven. Og det hendte vi ble invitert inn på en skvett hjemmelaga vin og fikk spise av julegoroene.

Var vi riktig heldige, var det noen som var den lykkelige eier av en gammel sveivegrammofon også. Da gikk dansen til langt ut på morgensida. For oss var det like festlig som noe diskotek, tro du meg !

A.Ry.

"SETERLIV PÅ VESTSKAUEN
I 20 ÅRA"

Nok en gang er det avviklet et vellykket arrangement i regi av Teatergruppa, med god assistanse av arrangementskomiteen i Historielaget, samt Konnerud Sangkor, og spill av en relativt ny musikkgruppe i bygda vår: "Sons of Norway".

Ved hjelp av disse gode krefter og vennlige værguder, fikk 600 personer oppleve en festlig ettermiddag og kveld på setervollen på SKULKERUD, et idyllisk sted med tildels gamle tømmerhus i vakre omgivelser.

Denn opplevelsen er skildret i avisene, og vi skal ikke gjenta det som skjedde. Moro var det. Dette ga teatergruppa inspirasjon til å gjenta spillet i september på Spiraltoppen, nærmere bestemt i Numedalstunet. God gammeldags folkelig moro er populært. SÅ, PÅ GJENSYN !

ARY.

Netta "Gravdal" og hennes aner !

Døpenavn: MARTINE ANETTE KARLSDATTER GRAVDAL.

Født på Bøhlum i Sande den, 7 januar 1865.

Døpt i Sande kirke den, 12 februar 1865.

Konfirmert i Skoger kirke den, 5 oktober 1879.

Far: Carl Martinsen, Ruds-ejet f.15.12.1838.

Mor: Anne Kristine Rasmussen datter f.27.07.1836.

Farfar: Martin Larsen, Klevjerejet.

Farmor: Ragni Andrine Paulsdatter, Bøhlumejet.

Morfar: Rasmus Larsen.

Mormor: Maren Kristine Larsdatter Bjørge.

MARTINE ANETTE KARLSDATTER GRAVDAL døde på Sande Gamle-hjem den, 16 august 1941. Begravet på Sande kirkegård den, 21 august 1941.

Netta Karlsen (Gravdal)

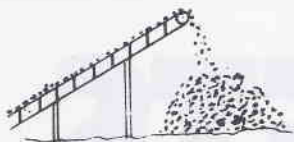
døde i dag, nær 77 år gl.

Sande, 16. august 1941.

Begravelsen foregår fra Pleiehjemmet torsdag 21. aug. kl. 2.

Utenfor fjøset på Sande Prestegård har Sande Historielag plantet et grantre, til minne om "Netta".

Kobbervikdalen Pukkverk A.s

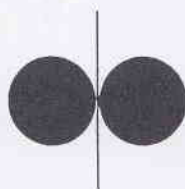
PUKK – PUKKGRUS – SINGEL – SAND – GRUS – STØPEGRUS

Holmestrandsvæien 117, 3036 Drammen.

Tlf. (03) 81 88 10 – 81 88 11 –

(094) 15 544

Sandsvær Spareban 2291.05.05185

As Stærkebye Trykk

Hos oss har du gardert deg!
Kom til trykkeriet i hjertet av Mjøndalen,
og du vil få et sikkert resultat.

STRANDVEIEN 18 – 3050 MJØNDALEN. TLF. 03-87 71 80

TREVERKETS BESKYTTER

Butinox 1 trenger dypt inn i treverket, armerer og metter porene slik at fuktighet ikke kan trenge inn. Hindrer svelling og krymping, sopp og råte. Fremhever treverkets vakre struktur.

Butinox 1 – med innebygget tre-armering.

